

Nr 402.

Av herrar **Vougt** och **Hellberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 218, angående anslag till avlöningar och materiel m. m. vid universiteten i Uppsala och Lund.*

Den *publika* internationella rätten d. v. s. folkrätten är vid Uppsala universitet förenad med statsrätt och förvaltningsrätt till en professur i "statsrätt, förvaltningsrätt och folkrätt". Vid Lunds universitet ingår ytterligare kyrkorätt i professurens titel, men detta innebär icke någon olikhet i sak beträffande dennas ämnesområde. Den *privata* internationella rätten åter är i Uppsala tilldelad den ena civilrättsprofessuren, omfattande läroämnena "civilrätt och internationell privaträtt". I Lund upptages detta ämne icke i benämningen på någon av professorerna inom den juridiska fakulteten; ämnet är där faktiskt uppdelat mellan professorerna i civilrätt, i straffrätt och i processrätt.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 218 hemställes nu, att riksdagen måtte fatta ett principbeslut om att vid Uppsala universitet den 1 juli 1940 eller senare skall inrättas en professur i "*internationell rätt*". Vidare föreslås att den nuvarande professuren i "civilrätt och internationell privaträtt" i Uppsala skall ändras till en professur i "civilrätt med internationell privaträtt". I avlöningsstaten för nästa budgetår för den juridiska fakulteten i Lund har enligt propositionen en av lärostolarna där likaledes benämnts professur i "civilrätt med internationell privaträtt".

Syftemålet med förslaget om inrättande av en professur i internationell rätt är i främsta rummet att bereda folkrätten, alltså den publika internationella rätten, och folkrättsvetenskapen en bättre ställning vid ett av universiteten.

Den omständigheten, att folkrätten hittills varit förenad med statsrätt och förvaltningsrätt till en enda professur, har med hänsyn till de båda andra ämnenas vikt och omfång medfört, att folkrättsvetenskapen i stort sett kommit att intaga en undanskymd ställning. Särskilt förvaltningsrätten tenderar att som följd av statsförvaltningens växande omfattning och betydelse i samhället få ytterligare ökad vikt. Detta förhållande torde redan inom de närmaste åren framtinga en sådan reform, att förvaltningsrätten — även i Lund, där en ny professur i internationell rätt icke är ifrågasatt — göres till enda läroämne för en självständig professur i endast detta ämne. Inför denna utveckling synes det lämpligt att folkrätten vid båda universiteten beredes en bättre ställning. Detta skulle kunna ske genom att ämnet förenades med statsrätt till en lärostol i "*statsrätt och folkrätt*" såsom fallet är t. ex. i Norge. Även på detta sätt skulle folkrätten lyftas från sin nu alltför undanskjutna ställning vid universiteten och samtidigt förvaltningsrättsvetenskapen främjas. Statsrätten och folkrätten hava också mycket närmare beröringspunkter än folkrätten och

den internationella privaträtten. Riktigheten av denna sats bestyrkes i någon mån av det förhållandet, att den internationella privaträtten såväl hittills i Uppsala varit som framdeles i Lund tänkes förenad med en privaträttsprofessur, medan folkrätten hittills varit förenad med de offentligrättsliga ämnena förvaltningsrätt och framför allt statsrätt till en lärostol i de tre ämnena. Av den till grund för den förevarande propositionen liggande framställningen framgår också, att ämnena folkrätt och internationell privaträtt äro "ganska olikartade" (dåvarande professorn Undéns uttalande). Hade folkrätten icke även benämnts publik internationell rätt, hade det knappast varit antagligt, att ordet haft en sådan makt över tanken som i detta fall, så att förslag väckts om detta ämnes förenande med den privata internationella rätten till en professur i internationell rätt.

Skulle samtidigt både folkrätts- och förvaltningsrättsvetenskapen vid de båda universiteterna av något skäl icke anses kunna främjas på nyss nämnda sätt, synes benämningen på den föreslagna professuren i internationell rätt dock böra ändras därhän att den göres till en professur i "*folkrätt med internationell privaträtt*". Genom en sådan benämning på den föreslagna professuren skulle syftemålet med densamma, att bereda folkrätten och folkrättsvetenskapen en förmånligare ställning, bättre och säkrare tillgodoses än genom den i propositionen föreslagna benämningen. Enligt förslaget i propositionen skulle de båda ämnena bli jämförbara, vilket kunde få till följd att innehavarnas av professuren huvudsakliga vetenskapliga håg och verksamhet komme att ligga icke inom folkrättens utan inom den internationella privaträttens ämnesområde. Härigenom skulle hela syftemålet med den föreslagna anordningen förfelas. I professurens benämning bör därför klart framhållas den internationella privaträttens underordnade ställning jämfört med folkrätten.

Fattar riksdagen nu ett principbeslut, som syftar till en förbättring av folkrättsvetenskapens ställning vid svenskt statsuniversitet, bör detta även vid bibehållande av den nuvarande professuren i Lund i ämnena statsrätt, förvaltningsrätt och folkrätt leda till att dennas nuvarande benämning bibehålles och icke så ändras, som universitetsberedningen föreslagit, till att omfatta ämnena "statsrätt med folkrätt samt förvaltningsrätt". En sådan ändring av professurens namn skulle för universitetet i Lund innebära en avsevärd försämring av folkrättsvetenskapens ställning, vilket icke skulle stå i överensstämmelse med grunderna för riksdagens eventuella beslut. Då Kungl. Maj:t möjligen äger formell rätt att ensam verkställa den av universitetsberedningen föreslagna ändringen i den förevarande professurens benämning, synes det önskvärt att riksdagen i förevarande sammanhang direkt uttalar sig emot en dylik åtgärd.

På grund av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 218 på ettdera av de två sätt, som närmare utvecklats i

motionen, ville fatta ett principbeslut om förbättring av folk-
rättens och folkrättsvetenskapens ställning vid svenskt stats-
universitet.

Stockholm den 22 mars 1938.

Allan Vougt.

Arvid Hellberg.
